

Manifesti

Teacher Education Regenerated (TE_REG): Integroitu näkemys opettajankoulutuksesta (Gen)AI-aikakaudella

Johdanto

TE_REG-manifesti on suunnattu opettajankouluttajille ja heidän kanssaan työskenteleville. Sen tavoitteena on hahmottaa opettajankoulutuksen tulevaisuuden suuntaa, joka vastaa nykyisiin haasteisiin ja avaa uusia mahdollisuuksia.

Opettajankoulutus kohtaa merkittäviä haasteita. Sisäisesti se kamppailee opettajastandardien käytön kanssa, jotka monissa maissa ovat kaventuneet menettelytavoiksi, indikaattoreiksi ja pirstaleisiksi kuvauksiksi. Toisaalta erityisesti Suomen opettajankoulutuksessa tavoitteiden saavuttamisen arviointi on ollut paikoitellen holistisuudessaan jäsentymätöntä. Opettajankoulutus kohtaa uusia haasteita myös (Gen)AI:n myötä. Nämä haasteet kutsuvat uudistamaan ajattelua opettajankoulutuksesta tavalla, joka on tulevaisuuteen suuntautunut, integroitu, ihmiskeskeinen ja opettajien sekä oppijoiden elämismaailmaa kunnioittava.

Manifesti pohjautuu kirjallisuuskatsauksiin, fokusryhmiin sekä keskusteluihin sidosryhmien ja asiantuntijoiden kanssa viidestä projektialueesta (<https://te-reg.eu/results/>). Tämän pohjalta manifesti (1) kokoaa yhteisiä näkemyksiä laadukkaasta koulutuksesta, (2) hahmottelee, miltä opettajankoulutuksen uudistaminen voisi näyttää, ja (3) päättää avoimeen toimintakutsuun osallistua ja tehdä yhteistyötä.

Manifesti pohjaa sille, että laadukas koulutus on demokraattisten, oikeudenmukaisten ja kestävien yhteiskuntien perusta. Koulutus välittää yhteisiä arvoja ja luo tilaa ihmisille muokata maailmaa aktiivisesti ja vastuullisesti. Sen ytimessä ovat eettiset ja välittävät vuorovaikutukset, jotka mahdollistavat yksilöiden ja yhteisöjen kasvun. Laadukas opettajankoulutus edellyttää selkeää visiota ja opetuksen ydintarkoitusten artikulointia sekä opetussuunnitelmasuunnittelua, joka on johdonmukainen, kokonaisvaltainen ja tulevaisuuteen suuntautunut. Se käsittelee nykyhetken

realiteetteja, mutta ennakoi ja yhdessä luo tulevia muutoksia, valmistellen opettajia (sekä perus- että täydennyskoulutuksessa) kohtaamaan nykyiset ja nousevat haasteet ja mahdollisuudet.

TE_REG-manifesti näkee koulutuksen ja opettajankoulutuksen jatkuvina ja kehittyvinä kokonaisuuksina, jotka ylittävät kiinteät tehtävälister, tarkistuslister, käsikirjoitukset tai algoritmit.

1. Yhteisiä näkemyksiä laadukkaasta koulutuksesta

1.1. Oppiminen muodollisessa koulutuksessa on tavoitteellista. Koulutuksen tavoitteet ovat rakennettuja, ja näitä rakenteita voidaan jatkuvasti kyseenalaistaa eri näkökulmista.

1.2. Oppiminen edellyttää oppijan syvää sitoutumista ja ponnistelua; ilman tätä ei ole oppimista, eikä kukaan voi oppia toisen puolesta. Opettaminen on tämän sitoutumisen ja ponnistelun herättämistä, tukemista ja vahvistamista.

1.3. Oppiminen ja opettaminen tapahtuvat aina kontekstissa. Nykyään (Gen)AI on olennainen osa koulutuksen konteksteja. Se muuttaa koulutuksen edellytyksiä – epistemologisesti, sosiaalisesti ja ammatillisesti.

1.4. (Gen)AI nostaa koulutuksen rimaa; se ei ainoastaan laajenna mahdollisuuksia, vaan myös syventää odotuksia sekä opettajilta että oppijoilta.

1.5. Opettaminen on pohjimmiltaan kollektiivinen ja yhteistyöhön perustuva tehtävä; ihmisen ja koneen vuorovaikutus lisää uuden ulottuvuuden.

1.6. Parhaan mahdollisen opetuksen tarjoaminen edellyttää harkittuja valintoja siitä, mitkä roolit ja tehtävät sopivat parhaiten opettajille ja mitkä (Gen)AI:lle.

1.7. (Gen)AI-aikakaudella (vääräkin) tieto leviää helposti, mikä tekee välttämättömäksi, että oppijat ymmärtävät, miten tieto rakentuu ja validoidaan.

1.8. Jokaisella on oikeus hyödyntää (Gen)AI:n koko potentiaalia. Samalla jokaisella käyttäjällä on vastuu käyttää sitä eettisesti, ihmiskeskeisesti ja kestäväällä tavalla.

1.9. Kun (Gen)AI kehittyy ja ymmärryksemme sen vaikutuksista kasvaa, roolit, tehtävät ja vastuut jatkavat muuttumistaan.

1.10. Opettajankoulutuksella on ainutlaatuinen metarooli koulutuskentässä.

2. Uudistava opettajankoulutus: mahdollinen horisontti

Rakentaen näille yhteisille näkemyksille laadukkaasta koulutuksesta – ja vastauksena opettajastandardien ja (Gen)AI:n kaksoishaasteeseen – suuntaamme kohti visiota uudistavasta opettajankoulutuksesta. Se rohkaisee opettajia tukemaan oppijoiden oppimista parhaalla mahdollisella tavalla, kontekstiin vastaten ja sen tarjoamia resursseja hyödyntäen, samalla kun he suhtautuvat kriittisesti opetusta ohjaaviin tavoitteisiin.

Uudistava opettajankoulutus (regenerative teacher education) tasapainottaa rakenteen ja (yksilöllisen sekä kollektiivisen) toimijuuden. Se tarjoaa ohjausta, joka ylläpitää luottamusta, responsiivisuutta ja ammatillista kasvua. Rakenne mahdollistaa ja vahvistaa toimijuutta antaen opettajankouluttajille tilaa käyttää ammatillista autonomiaansa ja kantaa vastuuta opetuksen kokonaisuudesta.

2.1. Uudistava opettajankoulutus (REGve_TE) suuntautuu kompetenssien tuolle puolen.

Pidämme ”opettajuuden disposition” käsitettä hedelmällisenä vaihtoehtona: ei vain sitä, mitä opettajat tietävät tai osaavat, vaan sitä, mihin he ovat taipuvaisia toiminnassaan, mitä he ovat herkkiä huomaamaan ja mitä he kykenevät saamaan aikaan käytännössä. Dispositiot (ammatillinen toimintataipumus) ovat tärkeitä, koska laaja osaamispohja (ns. ”kompetenssit”) ei yksin riitä: hyvä opettaminen vaatii myös harkintaa siitä, milloin ja miten toimia monimutkaisissa tilanteissa. Viisi keskeistä ja toisiinsa kytkeytyvää disposiota ovat:

- **Yhteistyö:** taipumus työskennellä rakentavasti ja kunnioittavasti muiden kanssa, mutta myös kyky kantaa vastuuta yksilöllisesti.
- **Kontekstualisointi:** taipumus sijoittaa opetus ja oppiminen laajempiin yhteyksiinsä ja toimia niiden mukaisesti.
- **Suunnittelu:** taipumus luoda, mukauttaa ja kehittää oppimisympäristöjä, materiaaleja ja arviointia syvällistä ja merkityksellistä oppimista tukeviksi.

- **Toteuttaminen:** taipumus tuoda oppiminen eläväksi autenttisen vuorovaikutuksen, adaptiivisen pedagogiikan ja oppijoita huomioivan läsnäolon kautta.
- **Tutkiva ote:** taipumus kyseenalaistaa, reflektoida ja tutkia omaa opetusta ja oletuksia sekä pysyä avoimena uusille näkemyksille ja tulevaisuuksille.

2.2. REGve_TE varmistaa, että opettajankouluttajilla säilyy täysi vastuu opetuksen kokonaisuudesta, ja että he voivat tehdä päätöksiä, jotka suojelevat opettajankoulutuksen eheyttä, laatua ja ihmislähtöisyyttä – niin perus- kuin täydennyskoulutuksessa.

2.3. REGve_TE ylläpitää lämmintä, inhimillistä ympäristöä.

Opettajiä rohkaistaan rakentamaan välittäviä ja luottamuksellisia suhteita oppijoihin, jotta inhimillinen yhteys pysyy opetuksen ytimessä.

2.4. REGve_TE tukee opettajia kehittymään (Gen)AI-lukutaitoisiksi.

Tämä tarkoittaa ymmärrystä siitä, mitä (Gen)AI on ja miten se toimii, mutta myös sen eettisten, ekologisten ja poliittisten vaikutusten tunnistamista – jotta opettajat voivat tukea oppijoita toimimaan voimaantuneina kansalaisina (Gen)AI-aikakaudella.

2.5. REGve_TE vahvistaa oppimista hyödyntämällä opettajan ja (Gen)AI:n yhteistä potentiaalia eettisin ja kestäväen kehityksen mukaisissa rajoissa.

2.6. REGve_TE uudistaa arviointikäytänteitä jatkuvasti.

Muuttuvassa kontekstissa kehitetään ja muokataan erilaisia oppimisen arviointitapoja, jotta arviointi pysyy pätevänä, oikeudenmukaisena, merkityksellisenä ja tulevaisuuteen suuntautuvana.

2.7. REGve_TE vahvistaa kollektiivista käytäntöä.

Opettajiien opettaminen on yhteinen tehtävä, joka yhdistää opettajankouluttajat, opettajat ja opettajaopiskelijat. (Gen)AI-aikakaudella tämä yhteisponnistus saa uuden ulottuvuuden ihmisen ja koneen välisen vuorovaikutuksen kautta. Siksi jatkuvaa ammatillista dialogia – tiimien sisällä ja kaikkien toimijoiden kesken – arvostetaan keinona kohdata haasteita ja etsiä yhdessä parhaat toimintatavat.

2.8. REGve_TE rakentaa vahvoja yhteyksiä.

Se ylläpitää tiiviitä suhteita kouluelämään ja muihin merkityksellisiin konteksteihin, sekä vahvistaa läheisiä suhteita opettajankoulutuksen sisällä – opettajankouluttajien, (opettaja)opiskelijoiden ja vertaisryhmien välillä. Inhimillisten suhteiden vaalimiseksi tarjotaan sekä kasvokkaisia (moniaistisia) kohtaamisia että yksilöllistä ja yhteistä aikaa ja tilaa reflektoida ja uudistaa opetusta, oppimista ja yhteistyötä.

2.9. REGve_TE valmistaa epävarmuuteen.

Opettajia tuetaan toimimaan jatkuvan muutoksen keskellä vastuullisesti ja aloitteellisesti. Tämä edellyttää resilienssiä, rohkeutta ja luovuutta kuvitella ja toteuttaa uusia polkuja, samalla hyväksyen tulevaisuuden avoimuuden.

2.10. REGve_TE toteuttaa inklusiota.

Se tunnistaa, että sekä koulutus että teknologia voivat avata tai sulkea ovia. Siksi opettajankoulutus vaalii toimintatapoja, jotka arvostavat moninaisuutta, edistävät tasa-arvoa ja vahvistavat kaikkien oppijoiden osallistumista hyödyntäen kaikkia käytettävissä olevia keinoja.

2.11. REGve_TE luo oppimis- ja työyhteisön, joka ravitsee ammatillista kasvua, yhteistyötä ja ihmisyden hyvinvointia.

Uudistavaa toimintaa tuetaan asianmukaisilla materiaalisilla edellytyksillä (kuten ajalla, tilalla ja resursseilla).

2.12. REGve_TE vaalii sitoutumista ja ponnistelua, korostaen merkityksellistä elinikäistä oppimista.

Se vahvistaa tahtoa jatkuvaan ammatilliseen sitoutumiseen ja ponnisteluun, painottaen sekä yksilöllistä vastuuta että jaettua sitoutumista.

2.13. REGve_TE näyttää esimerkkiä niistä käytännöistä, joita se edistää.

Sen toimintatavat demonstroivat avoimesti harkittuja ja vastuullisia opetusmenetelmiä – mukaan lukien (Gen)AI:n käytön – joita ohjaa tarkoituksellinen reflektio ja metakognitiivinen tietoisuus.

3. Kutsu toimintaan: Opettajankoulutuksen uudistaminen

3.1. Sanoista tekoihin.

Opettajankoulutus uudistuu jokapäiväisten tarkoitustensa ja käytäntöjensä kautta. Tulevaisuus muovaa niitä askeleita, joita kohti sitä otamme. Muovaamme näitä tarkoituksia ja käytäntöjä kriittisen harkinnan, ammatillisen rohkeuden ja kollektiivisen vastuun varassa.

3.2. Dialogiin ja yhteisluomiseen sitoutuminen.

Opettajankoulutuksen uudistuminen kasvaa dialogin ja yhteisluomisen kautta. Ajatustenvaihdon ja yhteisen suunnittelun myötä avautuvat uudet mahdollisuudet. Avaamme tiloja, joissa kysyä, kuvitella ja uudelleen muotoilla opettajankoulutusta yhdessä kollegoiden, koulujen, yhteisöjen ja oppijoiden kanssa.

3.3. Voimien yhdistäminen.

Uudistuminen voi juurtua vain yhteisvoimin. Kestävä muutos syntyy kollektiivisesta ponnistelusta ja pitkäjänteisestä yhteistyöstä. Rakennamme vahvoja liittoumia instituutioiden ja kumppaneiden välille kohdataksemme haasteet ja uudistaessamme opettajankoulutusta käytännössä.

Tekijät

An Verburgh, Ana Cristina Madeira, An-Sofie Verheye, Dijana Vučković, Isabelle Schneller, Jan Elen, Lejla Jusic, Machteld Vandecandelaere, Maria Glória Paula, Marie Evens, Michael Roehrig, Mieke Van Ingelghem, Perttu Ervelius, Sari Muhonen, Stefan Höhbusch, Stephanie Bachmann, Stijn Dhert, Violante Romão

Manifesti perustuu kuuden eurooppalaisen UNESCO-opettajankoulutusinstituution yhteistyöhön Erasmus+ -hankkeessa 2024-1-BE02-KA220-HED-000248440 Teacher Education Regenerated (TE_REG). Beyond Competencies. Rethinking and redesigning teacher education curricula in the GenAI Era. (<https://te-reg.eu/>), Alkuperäinen teksti: [TE_REG-Manifesto_26092025.pdf](#)